

GORÉ SRCA

V J E R S K I T J E D N I K

GOD. VI.

ZAGREB, 25. PROSINCA 1951.

BROJ 40

»Svetlost će danas
zasjati nad nama, jer
nam se rodi Gospodin.
Ime je Njegovo: Divač,
Bož, Vladar mira, Očac
budućeg vijeka.
(Izai, 9, 2 — 6)
Iz Ulaza II. sv. Mrež
na Botici.

Božićne čežnje

Kako su slatke i drage adventske uspomene iz našega djetinjstva. Opajale su ih čežnjuvitje pjesmice za dolaskom Spasiteljevima. A pjesmice ih i po našim domovinama i rano ujutro po našim crkvama kod »Zornica«. Naročito bi to bilo po nedjeljama. Onda bi si kao najveće tajne šaputali u hodo ono, što bi željeli, da nam donese na Badnjak »Mali Isusek«. A vani bi često fiju-kao vjetar. Donosio bi hladne večeri i jutra. I snijegom zametavao puteve i staze to jače, što se više bližio tako nam dragi Božić.

A mi bismo tako ustajali ranije ujutro. Zurili se u crkvu. Gazili prve kofake preko novonapadalog snijega. Sa svijetcicom ili bakljicom u ruci rasvjetljivali bismo snijegom zameteni put. I prozori crkve bi bili gotovo obloženi slijenjem zametama. Tek bi na njihovim vrhuncima prodrijevo osvjetljenje iznutra, pa nam se činilo kako neko daleko, daleko i tajanstveno svjetljanje. A onda bi zabrijubile orgulje: »Padaj s neba, roso sveta, padaj s rajeke visine... Otvari se, zemljo mila, da iz plodna tvoga krila... Svemu svjetku nikaš spas... To se sve obojnjava naročito danas u našim dušama.

Jest danas, da svemu svjetu nikne spas! Ne misle tako i ne želete to samo oni, koji u rođstvu u dalekim tudim zemljama čenu za svojinu domovinu i za onine slatkim adventskim uspomenama svoga djetinjstva. Tako misli danas cijeli svijet. Svi čenu za spasenjem i mirom, koji su tako lijepe navješćivali Andelu u prvoj božićnoj noći: »Mir ljudima na zemlji! Ali su prije toga pjevali: »Slava Bogu na visini!« Ovo jedno bez drugoga ne može biti.

I zato je potrebno, da i mi današnji ljudi podemo opet tražiti Spasitelja i da za Njim čeznemo kao što su to činili i prije dvije tisuće godina. I još se kraj toga moramo zamisliti u to, da i danas Crkva svetu crkvenu godinu započinje Adventom, čeznjućem za Spasiteljem i tako se pripravlja na božićne blagdane. Zašto to? Eto zato, što čovjek mora sve ono, što je sveto, svrhnunaravno, jedine vječno vrijedno, pa tako i svoj spas i mir, najprije obuhvatiti svojom žarkom čežnjom. I ako je ta čežnja tako jaka, da je gotovo neizdrživa, tada će čovjek u tu svrhu činiti dobra i svrhnunaravna djela i žrtve, koja će ga voditi k pravom miru i spasenju. I to miru najprije u svojoj duši. O kad bi tako činili svi ljudi, koji svijetu propovijedaju mir i želes uistinu spas! Mir bi naj-

prije duboko zasadili u svojoj duši, a onda u srcima drugih, svoje okoline i dalje.

Mir nije kao neka tvrdava, koju treba trajno osvojiti samo jednom navalom u nekom kolektivnom vojskom. Mir je prije svega kao gradevinja, koja se gradi iz mnogih pojedinih opeka u jednu zajednicu, da se tako izgradi cjelina podobna za mirno stanovanje mnogima. Zato ga treba čežnjom i djelom izgraditi najprije u pojedinoj duši. Onda će se tako izgraditi u cijelom svijetu. Andeli ga navješćuju u božićnoj noći mogimoga, ali onima, koji su doista dobroke, volje i plemenitih nakana. Ti bi ga onda lako izgradili u svijetu.

To će znači andeoska pjesma božićne noći. I nju u tom smislu još uvijek kao adventsku čežnju pjevamo i s Andelima. Samo s njom i po njoj dolazi Božić, kralj mira i pomirenja svijetu sa svima.

Cesto se događa, da Gospodin dopušta, da se takva čežnja budi u čovjeku tek poslije teške patnje, u kojoj nam se čini, da se sakrila adventska svijezdica. No treba da znamo, što je tamnija noć, to jasnije svijetla svijezde na nebeskom svodu. Pa tako biva kalkada i kod nas; u teškoćama jasnije nam zasvjetli zviježđa.

Tako se nekako dogodilo i »Muđracima s Istokom«. Oni su pošli iz dalekih zemalja da potraže novorodenog Spasitelja. Svijezda, rijetke svjetlosti, vodila je njihovo čežnuljivo sreću i oči, koje su tražile Spasitelja. Njihova čežnja za Spasitelja bila je nječiva, negoli njihova ljubav za njihovim domom i njihovim bogatstvom. Njihova poniznost i vjera nije bila manja, negoli njihova čežnja. Zato se nisu smeli, kad

im se svijezda načas sakrila niti se nisu iznenadili ni smatrali prevare-nima, kad su u Betlehemu naši sro-mašno božansko Dijete umjesto očekivanoga kraljevskoga sina. U njima je udaralo istreno djetinje srce i u njihovim sijedim i čelavim glavama je živio nepokvaren djetinji osjećaj. Inače ne bi bili pošli tako daleko kao na neki pustolovni put. Zato su upoznali u Djetetu, povijenom u pelećine jedne radničke žene, Spasitelja svijeta i pobojno Mu se po-klonili kao svome Bogu.

Svatko tko hoće u svojoj duši doživjeti Božični mir i slušati andeosku pjesmu mira, neka podese »Muđracima s Istokom« za Spasiteljem i otinke se od onoga, što ga u tom prijeći. Sto više ljudi i što prije pođe tim putem, bliže će biti trajni mir svijetu.

Cijeli svijet u posljednjim desetljećima imade svoj Advent, svoje čeznucu za mirom i Spasiteljem. Mi ljudi se za to mole i za tim čeznu. No čini se, da je u tom svemu previsi zemaljskih čežnja. Više se čezne za tim, da se riješimo samo zemaljskih tereta i patnja. Premaši mislimo na to, da se u nama umekša ljudska otvrdnulost i popravi pokvareno i pošte, a to su preduvjeti da dolazak Spasiteljeva božićnog mira.

Naše dake adventsko čeznuće treba da dublje pode i da bude više nesebično, ako hoćemo da se kod nas nastani božično raspoloženje. Mi treba da najprije više mislimo na svoje duše i njihov mir s Bogom, negoli na tjelesno dobro. Zato potražimo kao djeca s čistim i smržnim srcem u Bogu Dijete Isusa kao da ne znamo ništa o lažnim dobrima svijeta. Tada će se nastaniti u nama mir Božji, a preko nas i u svijetu. Imat ćemo Božić.

Malom Isusu

O Djetešće u jaslicama s osmijehom vječnosti,
o Djetešće s ručicama,
punim procvale radosti,
o Djetešće s očima
sjađa ranih ljubičica
prosli na nas ljupkost milosti!

O Djetešće blago,
dok uspavanju najlepšu
Majka ti pjeva,

ne prati te noćnih sjena vreva,
jer Ti se smiješi, slatko smiješi,

pa lepotom svojom utjeha nudis.

O Djetešće sveto,
o zoro buduće naše vječnosti,
pohodi duše naše ognjem svoje
svjetlosti!

Na staze naše prospri vesele klizkate,
učini, da suze rode zanosne uzdisaj!

O Djetešće,
zanesi srca blagošću,
zapali duše radošću!

O noći svetoj pokloni vedro nam
ganuce,

da u oku zasja rujno svanuje!

*Sretan Božić i Novu Godinu
svim preplatnicima i čitateljima želi Uredništvo i uprava*

Ljubi bližnjega svoga

Za onoga, koji ljubi Boga, savršim je narvana i razumljiva ljubav prema bližnjemu. Rječju bližnjeg je obuhvaćeno čitavo čovječanstvo, naš bližnji je onaj, koga ne poznamo i koga ne čemo nikada upoznati, onaj, koji je živio, koji živi, ili će živjeti, a da nikada o njemu ne čemo ništa čuti. Kršćanski je život veličanstvena i nadujedna stvarnost upravo radi toga, što uzbudiči se po njemu do Boga, možemo zagriti krajnju ljudsku horizonte, koji obuhvataju sve ljudje, uključujući i one nepoznate, jer i oni imaju zajednicu s nama u Božjem poslovništvu, u životu duše i u buduću svetu.

Ostajstvena, ali istinita stvar. Potpuna zajednica ljudi u Isusu silici ostanju. Prijest i dobiva život iz ovog Ostajstva. To je razlog, zašto smo svi ljudi među sobom braća, to je razlog, zašto smo illi bar žasto blisko svr morali biti! žaloni, ako samo jedan plaže.

Clini se ipak, da nije lako osjetiti ovaj duh zajednice, na kojoj se temelji kršćanska stvarnost. Koliko žalosnog ne-pokojstva u dušama onih, koji vide, kako nepravda i samoljubje čine od ovoga svijeta poprilec nepristojstava, umjesto, da po kršćanskom ljubavi postane bračka kuća. Nepravde i samoljubije zamjenjuju ljubav mrljnom i vode ljudje nepraviljivo propasti. A ipak, bilo je kao i u uvjek dovoljno slušati tako jednostavne riječi Božanskog Učitelja i te riječi privesti u djelo: Ljubi bližnjega svoga. Samo onaj, koji ljubi, vidi tada patnje

Svi ljudi trpi. Ujelemo ih duševno, a vrlo često njihove patnje predstavljaju pomanjkanje ljubavi, tuga za ljubavlju, izbjeglo svoje kršćanske duše i nastitimo svjet ljubavlju. Toliko imaju djela malošuda, u kojima se ostvaruju djelo bračke ljubavi: nahraniti gladne, napojiti žedne, zaobjediti gole i t. d. Svaka od ovih djela je više nego aktualno danas u našem mehaniziranom svijetu bez duše, koji savrši bezbrano pušta, da tisuće i tisuće Lazarova trpe pokraj bogatog Rasplinka.

Ljubav ima tisuću lica, koja promatra jednu jednu svjetlost. Ljubav je odijelo, koje služi, da se manje osjeća poniranje bijede; ljubav je govorljivo stvo ponudeno beskušniku. Ljubav je kruh sromaha, ona je rad nezaposlenih; ljubav je pobuda plemenitosti, koja se ispruža na višem počinak nepoznat bližnjem; ljubav je smješak ohrabenja, koji se poniznim srećem daje bolesniku, zavterniku, ucvijenome i onome, koji sumnja; ljubav je pouka data neukome. Ljubazna oporaona, koja je izgubilo osjećaj Boga, da bi se priljubio stvarima; ljubav je strpljivo podnošenje onoga, koji nam, možda uznemireni i tjeskoban, dosaduje svojim neugodstvima.

Medutim na više, najheroljniči i najteže djelo ljubavi je opravljanje urede. Među ostalim uzvišenim idejama, ova zašta herojska ideja našla je smješt u »Očenaju«. Oprostiti, oprostiti radi ljubavi Božje, radi ljubavi prema bližnjem, oprostiti i ljubiti onoga, koji nas mrlzi, razumjeti njegovu ljubost i pomoći mu da zade u gorčinu mržnje; mir pojedinaca i mir čitavoga svijeta počiva na ovoj jednoj jedinoj riječi. Oprostiti, ali ne u zadovoljstvu pobjede kac Cesari, već oprostiti, kada je to vrlo teško, kada se još tripli od zla, kada je namjala mrlžna, oprostiti, jer i mi drugoga vrijedjamo, oprostiti, jer to Bog od nas traži.

Mihejino proročanstvo o Betlehemu

• I ti, Betleheme Efrato, premda
si najmanji među tisućama Judi-
nim, ali će mi iz tebe Izraeli onaj,
koji će vladati u Izraelu. Njegov
je Izlazak od početka, od vječnih
danas. (Mlh. 5,2)

Betleem, malen i zabitjan gradje po-
krajine Judeje, leži kolj u 25 km udal-
jenju južno od sja-noga grada Izraelske
zemlje Jerusalema. U starini je bio po-
znat pod imenom Efrat, što znači plo-
dan, pa zato će kasnije nazvao Bet-
Lehem — kuća kruha. Sam gradje
smješten je na gorskom obronku, koji
se spušta prema istočnoj strani, gdje
prelazi u plodne vrtove i polja. Tu ro-
di se svakodnevno voće i povrće, tu se na-
laže i žita polja, kao npr. p. Bozovo,
o kom se govori u Rutinjkoj knjizi, gdje
je Ruta bila za žetevom pabruči kna-
sje. Iz toga gradića bio je rodom slav-
ni izraelski kralj Davyd, koga je sudac
i prorok Samuel dao dozvoli kći pa-
stirče od ovaca, da ga pomaže za Izrael-
skoga kralja. Iz plemena Davydova
imao se u tom gradiću nekih hiljadu
godina kasnije roditi onaj kralj, koji
je imao onovati vječno kraljevstvo,
dok je On sam s obzirom na svoje
podrijetlo kao Sin Božij vječnog po-
dužitelja od nebeskog Oca.

Zanimljivo je, kako je Bog u svom nedokucivom proruštu izabran taj zabitni gradic pokrajine Judeje, da se u njemu rodi Sin Božji, Bog čovjek Isus Krist, Spasitelj svijeta. Tu svoju odluku objavio je Bog po svom proroku Miheli više od 700 godina prije, negoli se taj povijesni događaj zbro.

Prorok Miheja, rodom iz gradića Morašić u južnoj Judeji, djelovao je za vrijeme Judejskih kraljeva Joatama, Ahaza i Ezektije (između 740-698. g. pr. Kr.). On je bio suvremenik velikog proroka Isajje. Njih oba obječuju dajući propci ugarska i budarska

oba kraljevstva doći teško Božje pokaranje razorenje Samarije i Jerusalima, i da će narod biti odveden u zatvorskih. Za grad Samariju i Jerusalim prorok Mihajlo, da će od njih postati hrpe Kamenja (1,6; 3,12). Na Samariji ispunio se to proročstvo, kad je nakon trogodišnje opsesije Asiraca pod kraljem Salmanasaram (722. g. pr. Kr.) bila razorenja, i narod Izraelskoga kraljevstva bio odveden u teško asirsko rostovo, g. 587. pr. Kr. bio je razoren Jerusalēm od Babilonijsaca, i narod Judejskoga kraljevstva odveden u babilonijsko svršanje. Jedan i dugi događaj značio je strašnu tragediju Izraelitkog naroda, jer je to bio gubitak ne samo njihove državne i narodne samostalnosti, nego po ljudsku sudeći je značilo nestanak, toga naroda, pogotovo, kad su poganski narodi, koji su Izraelce raspršili po asirskom i babilonskom kraljevstvu, poduzimali sve, što je bilo u njihovoj vlasti da taj narod potpuno unište. Toga cilju imao je poslužiti i njihov okrušni postupak sa zarobljenicima, mučenje gladi i teškim poslovima, zloradim prezidom i rugom, koljem su oni bili izvrnuti. O strahovitoj bijedni zarobljenika Judeaca u Babiloniji zorno govori prorok Jeremija u svojim Tushabiciama, napisan u petoj tuziljci, koja nosi naslov:

Isak uza sva tu tešku tragediju sužanjuje i patnja u vrijeme trajanja tog sužanjuja ne umjerno milordnji Bog nije svoj narod potpuno zaboravio, nego je kaznom svekolike ove bijede imao nakuru, da taj narod gorikim kušnjom ka spasenju u hlekovima klijedi i prošti od grješaka, da ga potakne na pokorničko kajanje i obracanje, i nakon toga da unesu u njega novi duhovni preporod, iz kojeg će nikako novo smazno duhovno kraljevstvo, koje će po svemu trajati vječno i nepobjedivo. A da navjestaj toga novog duhovnog kraljevstva nje samo fantastička tlapnja. Protok tuđeno-

Tada je kroz grad prolazila divna Majka s Djetcetom u naručaju. Sunce je obasjavalo Njezine puteve, blagoslovilo ih, su joj bili koraci. Pohadala je bolnice, obilazila bolesnike, njegovala, ljevala, tješila.

—**Tko** je ta čedna žena u dugoj, svijetlo-sivoj haljinji, s velom na glav, ispod kojeg provrtuje kosa zlačanog odjevja, s očima kao dva sunca? **Tko** je ta strankinja s prebijelim uskim rukama, koljima pridržava Djetje? Dijete, lijepše i milije od sve druge djece? **Tko** je ta žena na čelu riječ, pogled i dodir ozdravljaju polutvrdi? **Tko** je ta blagoslovljena? Kakova li je u Nici moć?

Prestrahili su se, jer onuda, kuda je Ona prolazila, nije bilo opstanak idomata; s bukom su se rušili kameni i povlaci u tjelesno čovjeka i glavom životinje, rušili i strašni poput zlih duhova, kolj su često u njima preblivali. Rušili su se do Njezinih stihnih nogu, čijih se vršak prstiju nije smelo dotakći niti preći razdalju.

Smjelići su joj pristupili i pitali:
»Tko stiha ženo iz dalekog svijeta,
pred čijom moći u prah padaju naša
božanstva? Tko stiha bolesne oz-

Marija Im je tumačila, da nije Ona,

čudom učinio, da nje Gospoda ozdravlja bolesne, da ne padaju pred Njome - dol i prah, nego le to djebo Boga, čije je Ona oruđe, Boga, koji je Jedan. Stvoritelj neba i zemlje, Gospodar sunca i zvijezda, vjetrovra i klaša, bez čjeg volje niti vlas i glave ne pada čovjeku. Koji se briše za ljudi, za ljljane u polju, za stinog crva na dnou mora. Bog, koji je Svetogruđ! svuda. Samo in nije rekla, da je Ona

Mnogi su JoJ povjerovali, no bilo ih je, koji su odlazili, kimali glavom, jer

Ujesta mjesto rođenja novoga Kralja je koljena Davídova u neznatnom potrajinjskom gradiću Betlehemu.

Što je prorok Miheja oko 700. godina pre Spasiteljeva rođenja navješčio, to je točno ispunilo. Premda je prema tada postojeljima prilikama to izgledalo po ljudsku sudeći nemogućim. Boga je u svakom neodukovljenom promilatu sve prilike ravnio tako, da se to dovoljno ostvarilo. Nakad slavno Davidovo poslanje bilo je doduće tako ostvaramoće i postale maleno, da je jedva još u kojim potomak toga plemena postao, pa ni na ostaci tog plemena, koji su potoplali, nisu više boravili u Betlejemu, nego su živjeli raspoloženi po drugim krajevima Palestine, Bl. Dj. Marijan i njegov zaručnik sv. Josip, koji su bili edinari da član njihove porodice bude Spasitelj, živjeli su u zabitnom gradiću Nazaretu, u pokrajini, koje je tako ozloglašena kao mješavina neznačajnih naroda (poganske Galileje i Galilajskog gerentija). Po svemu je izgledalo da je potpuno nemoguće, da se ovaj prorok Mihejevi proroštvo o rođenju Spasitelja u Judejskom gradiću Betlejemu, Pa ipak je Božjom providnošću postalo osvareno ono, što se po ljudskom mišljenju činilo nemogućim. Tu je obistala ona Božja riječ: »U Boga nije niti merna stvar nemoguća« (Luk.

Po Bojčem promislu ostvarenju tog plana pridonio određenje poganskoga vladara toga vremena nad Palestino, zapovijed rimskoga cara Augusta, kojem se određuje izvršenje popisa stanstva po cijelom rimskom carstvu. Po toj naredbi trebao se popis učlaniti izvršiti tako da se svaki podan podjavlji za popis u onom mjestu, odakle se vuči svoji podrijetlo njegov predak. Tako su i Bl. Dj. Marija, sestra Isusa, bili zahtijevani dužnošću, da se podvrgnu popisu u gradiću Betlehemu, a ne u srednjem veku, kada su, u skladu s planom, u gradu Davida potomci vučili svoje podrijetlo. Jos je cudnovitije ta sklonost, da se to zblzo upravo u vrijeme

...kad je Bl. Dj. Marija bila na krasu svoje trudnoće, neposredno prije rođenja svoga Sina, Spasitelja Isusa Krista. O tom nas izveždeče evanđelijat sv. Lukija (2,6-7): »I dogodi se, dok su bili u Betlehemu, da su se navrtili u dom Bl. Dj. Marije, da rod i porodici je svoga sina prvorodenca, i pologišta u jajice. Jer nisu imali mjesto gospodjstvenje. A bili su u opnom isatorijskoj pastiru, koji su bdbjeli i držali oči stražu nad svojom stadom. I tako, Gospodnji stade kraj njih i obasao ih Božje svjetlost tako, da su se osplišli od velikog straha. A andeo im reče: »Ne bojte se! Evo navještaja vam veliku radost, koja će biti svetna za vam: jer vam se danas radio pastir, koji je Gospodnjini Pomaznik Davidovu gradi. I evo vam znak: adal teće dijete, povuće u perfolje i stenu u jajlice. I fuzenada pojave se u andelenom zračtu nebeske vožnje učitelja Boga i govoreći: »Slava na vama Bogu, i na zemlji mlj. Hudima dobre volje! A kad su andeli otisli u nebo, govorili su pastiru medu sobom Hajdemeno do Betlehemu, da vidišmo, što će dogodilo, što name je Gospod objavio. I pozurivši se dodobio i nadosezljario i Josipu i dijete položeno u jastućama. I kad su to vidjeli, uvjerili su se o nom, što im je bio rečeno o tom

Sv. Matel pak evandellska, koji se često poziva na Isupjanje starozavjetne proročstava o Kristu, ne propušta ni Kristovodenu u Bettelheimu, a da je spomene, da se tma ispunilo Mihajlo proročište. Eva, što on kaže: „Kad će dakle roditi Iisus u Bettelheimu Judit u dalmansku Kralju Herodu, eto, dođi i madraci s istoku u Jerusalim piskeći: „Gđije je Judejski kralj, da se može vježjeti i dobiti?“ Ijer smi vidiš na istoku njege, ponimo. Kad je to kralj Kralj Herod, plesao je i sa svim Jerusalimom u njemu i obraćavat sve svećeničke glavare i na-
(Nastavak na strani 8.)

Božić

L. SV. MISA. 25. XII. 1951.

Današnje sv. Evangelje (Luka 2, 1-4) izvješćuje, kako se Isus radio u betlehemskoj štalici, kako su se Andeli pozavili i pjevali: Slava Bogu na visini na zemlji mir ljudima, koji su dobre

I. I rodi svoga Sina prvorodenice, bojive Ga u petljenici i položi u jaslice. Gledaj dijete Isusa očima vjere. Dvo je Sin Svetišnjega. Još nije bilo vremje, ni mora, ni nebesa, a On Je počeo biti. Ako je u jaslicama jedne vjernike, Njegov je stan u nebri. Povržen je u siromašne pelealice, ali je Njegovo odjelje najjači i najsjajnije svjetlo. Kril njega su dvije životinje i griju ga svojim dahom, no Kerubi su oko Njegova prijestolja i podnožju Njegovi nogu. Klanjanja mu se bezbrojne će i uživinskih dubohova. Ovo drago siromašno dijete je Bog. No ako je Bog, zašto je htio da se tako siromašno rođe? Zato, da bude ljubljen iz evoleske krajine visine tako se beskrasnij poziva, da je uzeo oblik i narav sluge i stigao da bude u svemu nama sličan. Moj Isuse, što si se više za nas ponos.

3. A ovo vam je znak: naći ćete dite povito u pelenicu i položeno u jakeće. Ne smiju Ga tražiti u kraljevskoj paladi i u zikpi ukrašenog biserom i diamantima, nego u jaslicama. Kakva pouka nama kršćanima! Siročašni ovili bili su prvo i zadnje odlike Boga-Covjeka, jasle i kruž privi i nadnjih ležaj. Oko treba da naša posrana njegov primjer u našoj težnji a bijepim odijeljima i mjestim posteljašma! Odrecimo se iz Hubavri nrema Nje-

e gol došao na ovaj svijet, gol je i
išao s ovog svijeta.

3. Slava Bogu na visini, a mir ljudima na zemlji, koji su dobre volje. Stvorenje slavе Bogа svoјим opankom i svoјим djelima. Najviše je proslavio Bog ovim svoјim vanjskim djelom što je Sina svoga poslao, a se rođod ſtevije. A radi toga slat će Ga sva pokoljenja u sva vremena, ſto je time otkupio i posvetio rod hrvatski. Rođenje Kristovo donjelo je ljudi s Bogom, sa sarmima sobom i u sramljima. Pomirilo je ljudе s Bogom, posvetilo našu dušu milosrđu. Njegovo i naučilo nauku, da treba Juhističnoga ka sarmoga sebe. — Domog da rođenje Kristovo i mene mir? Da, ako sam dobre volje, t. j. ako je moja vlijaja podugvrta volji Božjoj, ſnače to. O moj novorodenči Spasitelju! Daž i dobro volju, koja ne će biti skidana nisam mogao biti. Počeo uveden je u

Szczęścia Gospa

a staroj hipi stoji slika Gospa, Kralje Slnježne; plave oči tješle mornu dušu, trag mljotu prospere, mještaj i uspon, što se blago vrtiće.

u mnogi putnig zastane kraj puta
klekne, rane srca da izlijedi
te ustvom tukne kraj njezina skuta,
polive svete šapću njezine rječi.

o, kada neku dušu zavist dirne,
bijeda koje vjerno sreće tacu,
uga se spusti na te oči mirne
uzku, na slici Sutnjice Gospa plaše...
.

Jedno sa svojima Sv. Terezija od Isusa.

Velike je stvari učinio Spasitelj svojim Apostolima. Samo je Presvetoj Mariji Smogovčić učinio više. Toliko je dakle učinio Apostolima. I treba je utinuti, jer su oni bili osobiti predmet nasrtaja davoljivog. Koliko god se nebo veselilo nad ugojnjom umjetnošću Bogo-čovjeka, koji je pokazao na Apostolima, toliko ih je pakao progonio svojim gnjevom. To crta Sv. Pismo ovim riječima: »Simone, Simone, evo sotona zatraži, da vas rešeta kao pšenici; ali Ja sam se molio za tebe, da tvoja vjera ne oslabi, i ti obrativši se utvrdi braku svou. On reče: Gosподine, pripravan sam s Tobom ići u tamnicu i na smrt« (Lk 22, 31-33).

Baš radi te kušnje i pogibelji božanski je Spasitelj Apostolima dario i posvetio svu svoju brigu i svoj trud. Galilejci su naime bili imati duhoviti, živi, prihvatljivi i hrabri u zemaljskim stvarima, ali ih nije bilo lako predobediti za svrhu naravne misli i istine. Sad su bili slabii u vjeri, neodlučni i nepostojani, sad su opet bili međusobno ljubomorni i svadljivi. Galilejima je rekao Spasitelj isto što i Židovima: »Zar je otrvadilo vaše srce? Oči imate i ne vidite? I uši imate i ne čujete?« (Mrk 8, 17-18).

No još je ostriji bio ukor njima, jednom drugom zgodom, kad im je Spasitelj rekao: »O rode nevjerni! dokle će biti s vama? Dokle ču vas trpeti?« (Mrk 9, 19).

Ukori i opomene ne znače pomjicanje ustrpljivosti. Bogo-čovjek nije sustao. On se spuštao do njihovih slabosti, da ih pridigne. Nakon svoga uskrsnuća On daje, da Toma pruži ruku i položi je. Njegove rane. Ide ususret onima, koji sumnjavaju, i sili ih da na prijateljski način slome svoje jugunasto srce. Više nego jedanjput su pogrestili Apostoli, ali uvijek ponovno i ponovo dolazi im pomirljiva, milosrdna Ljubav Spasiteljevu u pomoć. Petar Ga je najteže uvrijedio, ali svejedno ga Spasitelj postavlja na čelo Apostolima.

Prava uzgojitelja obilježuje mudrost i providnost. Zato veli Sv. Pismo za Isusa: »V kad bijaše u Jerusalemu na svetkovinu vazmenu, mnogi vjerovali u ime Njegova, promatrali su Njegovu čudesu, koja je čudo. Ali im se Isus nije povjerao, jer ih je sve poznavao. I nije Mu trebalо, da tko svjedoči za Čovjeka, jer je sam znao, što je bilo u čovjeku.« (Iv. 2, 23-25).

Kad su Farizeji čuli, da je Spasitelj Petra imenovao i postavio za pećinu i temelj svoje Crkve, sigurno su se smješljavali. Da taj čovjek, drzak čovjek i borben, bude mirna i čvrsta pećina! No Spasitelj je znao bolje od njih, i bolje poznavao Petra. Petar je doduše bio sada nagao i žestok, ali kasnije će biti srčan i odlučan. Sada tako žestok, kasnije tako čvrst, nepokolebljiv i ustrajan. Sada tako tjeskoban i plastičan, prekratom i trpljenjem, kasnije će se držati šiblji i na križ pribiti. Kako je to bilo mudro, što je Spasitelj Dvanaestorici dao dar čudesai! To se pokazalo ispravnim. To je ojačalo njihovu vjeru. To ih je sasvim privozalo na Spasitelja.

Nazivaju je i Velikom sv. Terezijom Avilskom i samu sv. Terezijom. Rodila se 28. ožujka 1515. u Avili u Španjolskoj. Njezinu su roditelji, u svakoga plemićkoga roda, bili kršćani svetoga života. Terezija je u sedmoj godini pobegla s bratom od kuće, da da svoj život za Isusa u Africi, ali ih je ujak vratio kući. U 12. godini umrla joj je majka, i ona je izabrala Presevnu Djeviju za svoju Majku.

Sama se optužuje, da je kao djevjaka počinila »teške grjehe«: čitala je viteške romane, kitišla se i držala s jednom rođakinja slobodnjega shvaćanja. Uza sve to ostala je netaknuta.

Čisto 16 godina dao je otac na odgoj Augustinskom. Osjećala je odvratnost prema samostanskom životu i molila Boga, da joj ne da redovničko zvanje. Kad je obolio, otišla je svom pobožnom ujaku. Pod njegovim utjecajem upoznala je svjetsku taštiju i oduštila, da bude redovnicom. Protigao su se bunili njezini osjećaji, ali je usprut toga odmah rekla oca svoju odliku, jer je znala, da joj ponos više neće dopustiti da povuče svoju riječ. Otač nije na to pristao, ali je ona pobegla u samostan Karmeličanki i odustala. Od Utevljenjija u Avili, a u njezin brat Anton istodobno među Dominikance.

Karmeličanke je nijesu htjele primiti u red protiv volje oca i bez propisanog mizraza. Konačno je otac pristao i dao joj miraz. Svetica je tada očetila neobično zadovoljstvo i mir.

Kroz 20 godina u samostan živila je »mlakim rastresenim životom«. Tada joj se javio Gospodin i rekao: »Ne

ću više da se družiš s ljudima nego s Andelinom.« Otada je imala vrlo česta videnja, zanose i druge izvanredne mističke milosti. Kroč osamnaest godina Gospodin ju je čistio od svega zaručnika. Vrhunac je tih mističkih milosti bilo probodenje njezina srca, koje se u Karmelu slavi kao svetkovina 27. kolovoza. (Transverbater cordis).

Gospodin joj je naložio da poduzme obnovu Karmelskog reda. Presvetu Djeviju i sv. Josipu tešili su je u teškočama, koje je moral sviđati kod toga. Prvi obnovljeni samostan s crkvom imao je ime »preslavnoga Oca sv. Josipa. To je prva crkva u čast sv. Josipa u Evropi. Sv. Terezija je prva počela širiti osobitu pobožnost prema sv. Josipu.

Uz pomoć Karmeličanina sv. Ivana od Kriza sv. Terezija je osnovala za života 32 samostana obnovljenog Karmelskog reda.

Sv. Tereziji se ubraja među najveće učitelje mističkog bogoslovija zbog svojih knjiga, koje je napisala. Crkva smatra njezinu nauku nebeskom.

Svetica je bolovala od čudovitih bolesti, ali je ižarubav išprio je njezine sile. Svetе Sakramente umirovljili su je i podočili joj je njezin brat o. Anton od Isusa. Kad je primila sv. Poputbunu, zahvalila je Bogu, što je rođena kao katoličkinja. Često je opetovala: »Skršeno i ponizno srce, Bože, neće odbaciti.« Zatim je pala u zanos kroz 14 sati i izdahnula u 9 sati na vjerdav u četvrtak 4. listopada 1582. Grgor XV. proglašio ju je svetom. 12. ožujka

udova zagrebačkog poduprana Ivana Ručića, godine 1664. odušela dograditi s južne strane crkve sv. Katarine u Zagrebu kapelu Majke Božje Loretske. Svatu je odliku řoma i krvsila, pa je tako već slijedeće godine (1665) 11. srpnja bila obavljena posvetna novosagradište Loretske kapеле, koja je ne samo po svojim razmerima, već i po svome unutrašnjem uređenju, »etično« ona u Loretu. Ovom je prigodno – kako se to izrijekom navodi u izvrima – zagrebački bliskup Petar Petrežić svetoval biaglesovio iškoder i kip Majke Božje, koji blježe posve nači onome u Loretu (statua Mariana Lauretanice persimilis). Kada je u 19. stoljeću (t.j. 1873 godine) zagrebačka Loretska kapela bila porušena, premjешten je ovaj drveni kip Loretske Gospe vjerojatno odmah u sakristiju crkve sv. Katarine, gdje se donedavna nalazio, kako smo već naprijed spomenuli. Uspoređujući ovaj drveni crnobježni kip Bogorodice s dijetetom Isuom s nažalost dosta slabom fotografijom onoga u Loretu, kojega prekriva rasčinji brokat, dolazimo do zaključka, da se ovdje doista radi o staroj, dosta vješt izrađenoj kopiji kipa Bogorodice u Loretu. Drugim riječima, ovaj kip je vjerojatno iz vremena, kada je crkvi sv. Katarine bila prigradena Loretska kapela.

Malo je vjerojatno, da bi ova kopija kipa Loretske Gospe u Zagrebu bila importirana izvana, tim više, što bi to i u pisanim izvorima bilo barem krajnji rječ istaknuti. Prema tome počinje slijediti činjenica, da je kip Loretske Gospe u crkvi sv. Katarine bio u 17. stoljeću izrađen u Zagrebu. U vezi s tim postavlja se pitanje, na koji je način u to vrijeme u Zagrebu bila izvedena kopija od staroga kipa Bogorodice u Loretu, i nadajući da je autor ove kopije? U pisanim izvorima za povijest crkve sv. Katarine ne stoji o tome niti zapisano, pa smo pružili pojednostavljeni putem pri objašnijavanju i rješavanju toga pitanja.

Nema nikakve sumnje, da su u 17. stoljeću kolale Evropom i tu spomenute (izradene u tehniči bakrorezalj) čuvenog svetišta Majke Božje u Loretu. Da takva jednog bakrozepta, na kojem je bio prikazan čudotvorni kip Loretske Gospe mogao je doći i autor-kopista zagrebačkog kipa, u koliko nije možda izradio svoju kopiju ili barem nacirt na nju prema originalu u samome Loretu. Međutim, ovo posljednje je malo vjerojatno. U drugu ruku teško je povjerovati, da bi majstor-kopista ovakva spomenika kipa Loretske Gospe mogli pri izradivanju poslužiti, kao vjerojatnost predložak, tim više, kad znamo, da su čudotvorni kipovi Bogorodice na takvima bakrorezima, koji su kolali, prikazani redovno odjeveni u brokat. Prema rječi u pisanim izvorima bio je ovaj naš drveni kip Gospe »persimilis« s onim u Loretu, pa ižišao zaključujemo, da je zagrebački kopista morao bez sumnje kipu poznati ili što više imati pri ruci jednu već postojeću kopiju loretorskog originala. Tako je čini, već 1634. godine primila na dar jedan srebrni kip Loretske Bogorodice (argentina icōn D. Virginis Lauretanice), koji se spominje u Inventarju predmeta crkve sv. Katarine još godine 1891., pa je više nego vjerojatno, da se skulptor pri izradi velike drvene kopije zagrebačke Loretske Gospe poslužio ovim »malim« srebrnim kipom.

U vrijeme, kada pada posveta zagrebačkog kipa Loretske Gospe, Bio je u zagrebačkom »suočavšem samostanu brat pomočnik Andrija Fabijanije »Croata Zagrabensis«, rođen 1612. godine, inači skulptor, za kojega pisani izvori kažu, da je bio osobito vješt u izradivanju drvenica za tiskanje »svećnih slika«. Na osnovu toga zaključujemo, da bi Fabijanije mogao biti također i autor kipa Loretske Gospe u crkvi sv. Katarine. Ovo naše naslušivanje potkrepljuju slijedeće činjenice. Malo je naime vjerojatno, da bi zagrebački Isusovi naručili kip Bogorodice za svoju Loretsku kapelu kod nekog drugog majstora izvan samostana kad su

KIP LORETSKE GOSPE u crkvi sv. Katarine u Zagrebu

U pisanim izvorima za povijest crkve sv. Katarine u Zagrebu spominju se u 17. stoljeću dva drvena kipa Bogorodice s Djetetom. Jedan od njih, koji se 1656. godine navodi kao »perveruta Del Matrii statua« i kao »statura Beatisissime Virgins miraculosa« nastao je s 1762. godine dalje ispod tabernakula današnjeg glavnog oltara, a na to je mjesto bio na svećanu način prenesen iz kapеле sv. Franje Borjanskog u »stoinjem crkvi«. Godine 1891., maknut je ovaj stari čudotvorni kip Gospe »kao posve trulj« (vjerojatno od crvotičnog izjedjen), te je zamjenjen novim kipom Bogorodičnim namjajnjem za 40 forinti. Danas naznajuće je poznato, kuda je netragom nestao

ovaj stari kip, nakon što je zamjenjen novim. I sledujmo, još i danas način se u crkvi (ispod tabernakula glavnog oltara) jedan drugi drveni »serni« kip Bogorodice s Djetetom, koji je unatrag nekoliko godina stajao na jednom ormaru u sakristiji crkve sv. Katarine. Za ovaj se kip dosad nije znalo odakle potječe. Neki su misili, da se ovdje radi o onom starom čudotvornom kipu Gospe, koji se spominje u pisanim spomenicima 17. stoljeća. Ali tome nije tako, jer se ovdje zapravo radi o jednoj kasnijoj kopiji čuvenog kipa Bogorodice u Loretu.

Iz pisanih izvora, koje smo proučavali, saznajemo naime, da je ujedno i plemenita Hrvatica Jelena Patačić,

Nikada nije jedan velikan s male-nima, ni učitelj sa svojim učenicima, tako srađno općio, kako je to Bogo-čovjek sa svojim Apostolima. On ih je zvao prijateljima (Mt. 9, 15), zvao ih je djeecom (Mrk 10, 24), zvao ih je braćom (Mt. 12, 49). Nije ih zvao slugama, jer to imene znači zapostavljanje i nepovjerenje. On ih je zvao braćom i tako ih podigao do svoje visine. Njihova slava bila je Njegova slava. Njihovo veselje i trpljenje bilo Mu je zajedničko. Njima je dao cijelo svoje Srce.

Kako li je njezin osjećaj najsrdačnije ljubavi i bezgranične odanosti njima podao na Posljednjoj večeri, u posljednjim danima svoga života. I onđe je bio sam s njima. Vani bila noć. Vrijeme moći tmine. U tami su se škuljali veliki svećenik, zapovjednik hrama, vježbenici i pismoznanci. Oni su očekivali Judu Iskariota. Razgovarali su i snadeći rimskim vojnici, koji su došli sa svjetlikama, bakljima i mačevima i batinama. Davolska im je mržnja sijevala iz očiju. Došli su da svežu i uhvate Proroka. Išli su s izdajnikom.

U lijepoj, rasvjetljenoj dvorani bio je mir. Bio je sat, kad su u ljubav i vjernost slavile svoje slavlje. Jedenaste Apostola je blagovalo, bljež, kojega je Učitelj pretvorio u svoje Tijelo i pili su vino, koje je pretvorio u svoju Krk. Oni su osjećali, da u njima kučaju dva srača i dvije đurđe, koje se sada spojile u jedno. Osjećali su da ne žive oni, nego Krist živi u njima. A Spasitelj je govorio tako srađno, govorio o Ocu tako, kako nije nikada govorio. Tjedno je, bodri i jačao. A jer su Apostoli osjećali, da odlazi, da sutra više ne će biti s njima, njihova su srca živu udarala. Ivan je ovio ruke oko vrata Učitelju i žalosno spustio glazvu na Njegovo Srce. A Otkupitelj je molio svoga nebeskoga Oca: »Ja sam prezrenim slugama i s omraženim rimskim vojnici, koji su došli sa dvama

(Nastavak na strani 5)

ELEKTRICITET

Prije 2500 godina živio je grčki mudrac, po imenu Thales, koji je opazio, da jantar način pravila luke predmete. Stari su Grci jantar nazivali „elektron“, pa zato je i ostao taj naziv za prirodnu silu, koju danas nazivamo elektricitet.

Sav svijet, što nas okružuje, kao kamenje, brda, zemaljsko tlo, voda, pa bilje, životinje i svi čovjek izgrađeni su iz vrlo sličnih opeka, koje nazivamo atomima. Predmeti nisu baš takvi, kakvih se čine našim očima, koje su i u svijetu neosjetljive, da bismo mogli razabrati i viđjeti finu gradu tvari. Nedavna se držalo da su atomi, te nedjeljive čestice, od kojih se sastoji materija — po sebi nedjeljive. Nauka je našeg vježja otkrila, da se i atomi sastoje od još sitnijih čestica.

Proučavajući radioaktivne raspadanje, engleski je utemnik Rutherford (Rutherford) došao do zaključka, da atom ne može biti nedjeljiv. Atomi izbacuju čestice, koje su električne. Budući da atom kao cjelina nije električan, slijedi, da on u svojojnutrijelj krije pozitivne i negativne nabije. Tako je zaključio Rutherford, te je na temelju nekih pokusa i računanja predočio sliku atoma, koja se uglavljivom do danas održala, a to je da atom sastoji se od Sunca kružne stave, kao što se oko Sunca kreću planeti, tako se ovi pozitivni jezgre atoma vrte elektroni, koji su negativno električni. Kod Sunčeve stave vrla privlačna sila gravitacije (teže), a kod atoma vrla električna sila. Elektroni se vrlo brzo vrte oko jezgri, kako ne bi pali u jezgru.

Ako trujmo jantar, smotru li česalj, onda time u njemu najutjivije čestice, elektrone. Mi za natriveni predmet kažemo, da je nabijen električitetom, da ima električni naboj. Učenjaci su električitet smote, odnosno česiju, nazvali negativnim električitetom. Prema tome predmet postaje negativno električan, jer ima i u sebi elektrona, pa u njemu prevlada negativni električitet elektrona. A onaj predmet, koji je izgubio elektrone, jer ih je dao drugom predmetu, ima manje elektrona i postane pozitivno električan, jer u njemu prevlada pozitivan električitet atomskih jezgara.

Električnu struju pronašao je talijanski fizik Alessandro Volta (1745-1827). Volta je uzeo posudu s razrijeđenom sumponjrom i u nju utaknuo bakar i cink, koje je izvan tekućine spojilo žicom. Ustijedje dojavljao tekućinu, čink je bio negativno, a bakar pozitivno. To znati — prema onome, što smo gore naveli — da se u cinku nalazi svršak elektrona, a u bakaru manjak elektrona. Kako su pak cink i bakar povezani metalnom žicom, to će elektroni strujati iz mesta, gdje ih je svušće, iz mesta veće gužve t. j. s negativnog cinka — na mjesto, gdje je nastao manjak elektrona, gdje im je udobnije t. j. prema pozitivnom bakaru. I tu struja ne će stati, jer uronjeni cink neprekidno obnavlja svoj svršak elektrona putem tekućine, a bakar ih izdaje, troši i na njemu neprekidno vrla potražnja za novim elektrontima. Tako elektroni stalno teknu kroz žicu od cinka do bakra. Tu vrla načelo kao kod radnina: tako prava — duguje (cink), a tako daje-potražuje (bakar) i taj se odnos neprestano obnavlja, te prenot (struja) teče bez stanke. Tako je Volta našao prvi izvor električne struje.

Električna centrala, dakle ne proizvodi elektrone. Oni sami neprestano putuju žicom. U dinamu nastaju električne struje, izgubljena energija vodopadom načini se u energiji električnih struja. Koliko energije gubi vodopad; toliko je dobiva električet, zbroj energija ostaje dakle stalan.

Elektroni dolaze k nama u kuću po žici. Tu kod nas oni daju električnu snagu, onda nastavljaju put i opet se vraćaju u centralu. Zato žica na jednom mjestu ulazi u našu kuću, a na drugom, tko do onog prvog mješta žela. Jednom žicom elektroni putuju iz centrala do nas, a drugom se žicom vraćaju u centralu. A centrala ih samo premeće s kraja žice na početak. Tako

PITIGRILLI (DNO SEGRË):

Kupalište Siloe

Talijanski pisac Pitigrilli i kod nas je veoma dobro poznat po svojim romanima i novelama, od kojih ih je više prevedeno i na naš jezik. Tako su prevedeni: »Kokalina« (Zagreb, 1923); »Pojač nevjnosti« (Beograd, 1924); »Povreda stida« (Zagreb, 1924); »Azurni princ i druge novele« (Zagreb, 1924); »U medenom mjesecu« (Beograd, 1924); »Djevica od 18 karata« (Predgovor na plao Ante Barac, Zagreb, 1925); »Ne vas ni dirljuti! i druge novele« (Zagreb, 1925); »Selir na postelji« (Zagreb, 1925); »Lukuzni slavac« (1925); »Whisky and Soda, Djelep samoubojice, Homaepatičko lečenje, Očišćenje i interview sa Pitigrillim« (Zagreb, 1925); »Zagrejans postelja« (Beograd, 1925); »Ljubavni nemusil jezik« (Beograd, 1925); »Poslednji ljubavnik i druge novele« (Beograd, 1926); »Ljudi, žene i životinja« (Zagreb, 1926); »Mladiće i druge pripovetke« (Beograd, 1926); »Brak i elegancija« (Beograd, 1927); »Ne vaš ni dirljuti!« (Beograd, 1927); »Nevina Suzanina ljubavi«, »Crveni Karamfil, Miš« (Beograd, 1927); »Novelle« (Beograd, 1927); »Razbukana srpska« (Beograd, 1927); »Prife, samo za odrasle« (Beograd, 1928); »Povreda stida« (Beograd, 1928); »Lukuzni slavac« (2. Izd.); »Soneti zadnjeg« (Zagreb, 1930); »Duhovne vježbe« (Beograd, 1935). Nešto je izdala i Humoristička knjižnica.

Kako vidimo, naši prevodci postavili su se veoma žurno, da naša literatura i naši članci ne bi ostali bez ovoga, kako oni misle, bliseria, obilježjena i svemu svijetu poznata romanička Pitigrilli. No među prevodima niješmo ospali jednu od najnovijih Pitigrillijevih knjiga: »Kupalište Siloe« (La Piscina di Siloe, Milano, 1928). Iznjet ćemo samo nešto iz ove njegove zvjezdodarstva: III dokument, tako, kako ga Pitigrilli zove (str. 117), bi vidjeli, što na danu misli i kako gledaju na gore spomenute slike romane i novele.

U ovom djelu u najljubljivoj crtanji Pitigrilli iznosi svoj životopis. Naslov mu je: »Kupalište Siloe. Podješa nas na poznatu zgodu iz Evandelijske Slijepe molj Spasitelja, da ga odravlj, Isu i mi vel: „Hajde, operi se u Kupalištu Siloe.“ Evandelijske nastavljaju: »On ode, okupa se i vrati se gledajući. Bas ove rječi Pitigrilli stavljaju kao posljednju svoju knjizu.

»Mnogi mi... će vjerovati, piše on. Pitigrilli i fizičar ispljuvajuće svoju skepsičnost u svoje zbrane brade. No ne smeta; Imre Netko, tko mi je vjerovao prife nego samo mislio plasti ovu knjigu. Humoristički listovi će se podmjeravati. To se je dogodilo i Chesterptonu. Prepisujem vam putopis, pogločan zabudama, da bi bezbožni mogli razpoznati pravac, i da ne bi očajali na putu k istini.

Kad sam bio u gimnaziji, volio sam druziti se i tako zvanično jakim duhovnim, koju sumnjava, da je Isus opstojao, aži tako vjeruju, da je perzijski Kralj Kserke bjege more u Heleponsku, i da je general Alkiplid objesio, reči: rep par; govore, da se Evandelijska ne može vjerovati, jer da su napisani 20-70 godina poslije Isusa, no zato vjeruju, da se je Ilidija i Odisija kroz vječne prenestila od ista do ista. Drugi sam... u kavanskom potušiteljingu...

rekuc̄ ona ih iz jednog kraja žice islavaju, a na drugom ih puše u žcu i time se podržava strujanje elektrona u žici.

Pronalaži električne struje Volts bio je praktički katolik. On je kazao: Izmjerio sam razloge za i protiv vjere. Dobio sam tako uvjerljive dokaze, koji su vjeru prihvatali svakome, već pred naravnim zdravim razumom, da svaki koji duboko misli, ne može drugo nego vjeru primiti i uzjubljivo.

čljivim putevima, malo po malo ulijevao vjeru u dušu Huysmania, Franje Coppée-a, Paula Bourgeta i Brunette-re-a, meni ju je ulio u jedan mal jedne večeri.

Stari moji prijatelji vjeri razali su se kao obuci. U godinama mogu besplatno, kao začarani puževom logaritmičkom spiralom, umno izvedenim stanicama košnico, suncokretovim sjemenjem, koje je razdijeljeno prema Fibonaccijevoj progresiji, svijetlom, koje se smanjuje po kvadratul udaljenosti, odnosom, koli vlasti medu podražajem i osjećajem, pitao sam me, kako to, da je Bog, poslije nego je sve stvorio Iz nista, morao podvriči fizikalnim zakonom i skrivenjima; a onog dana, kada sam vjerovao u Boga, moje umovanje se usmio, a da ga nikto niti ne gurnuo, sam od sebe, kao da nikada nijesam drugačiji ni musto. U stečistima i materijaljstima gledao toliko puno ponaromog ondašnjega sata sebe; svih moji jednaci kapi papira izrezane kvadriljima plesačica. Svi su jednaci, sa svojim neborljivim dokazima, svojim jednadvajdmama, svojim epruvetama, svojim ultramikroskopinama, svajima, mikrofotografijama, Oni, koji su rekli Bogu: »Mi dva«, još jednom će se uvjeriti, da su mi proračunavanja bila ispravna, ali i to, da bi bari radi ovih svih proračunavanja bili morali zaključiti protivno. Cini mi se, kao da ih gledam gde računsku redalici bacaju kroz oblik 8 govor: »Pa tako malo nam je trebalo da shvatimo! Onoga dana kada sam vjerovao, shvalio sam da matematičke i fizike knjige nijesu drugo nego održavanje Božje mudrosti u brojevima, a da fizicki zakoni kroz vjekove nijesu drugo, nego skladno i nepromjenjivo izvršavanje Njegove volje, koja je bila savršena već onda kadno je u Neku bude svijetlo!« sadržavala jev sve-mira.

Što se tice prošlosti, to sam u 20.000 knjiga moje knjižnice pišao, što je istina, ali uzalud, nijesu mi znale kazati. Poslijem sam shvatio da se de velike objave može doći, polazeci od jednostavnijih, ne tako izvestljivih rječi. Sad se molim Majč Božioj, imam dokaze o Njinezu čudrenom zagovoru, Ona Krunka, na koju sam stolađa gledao kao na leženjaku, da se njima prethabave, postala je zá me Sveti Krunicu, koju, istina, još ne molim svaki dan, ali koji se prahvalim, mptom mi treba svatjelj i utjehe. Sv. Priklet, koju sam primio za devet Prvih Petaka, prema očejanju, koje je dano Sv. Mariji Margareti Alacouque, dala mi je smirenje i pouzdanje, da ne cu umrjeti bez mlosti Božje.

U ovom trećem dijelu moga života, sad vidim, da se tječnik mog sin svakin satom bogati, da se njegove slike sredaju, da se sudovi razvrtavaju i da mu misli poprimaju oblik, osjećaj, da će mole zabilježiti sljedeći za to, da se on spasi od istih zabilježa. Nači cu rječi, da mu razjasnim, da je Bog na svakom mjestu i da nijesmo nikada sami, te da ne grlišimo same riječima i djelima, nego prije svega mislu, kao što priznajemo u Ispovijedi, da te Bog, da bi nas sudio, ne čeka da grijeh bude i djelom učinjen, nego da je doista i naša za namjeru. Tako cu ga pripraviti na svjetsku potku, koju će mu Kasnijo dati drugi, koji to znadu bolje nego ja.

Ako sam, pokušati ovu sadanju knjigu, upao u kakvu zabilježu, teže nego što imam, neka me sv. Crkva ispravi, a neka mi Bog oprosi.

Trebao da svaki koji čita koju od gore spomenutih ili koju drugu knjigu, kući je Pitigrilli plao prile obraćenja, uklisko u njoj napada Crkvu, svećenstvo i kršćanski moral, bude svjesta da čita knjigu, koju je Pitigrilli povukao iz skladista i zabranio, da se ubude Štampa, i da bude svijestan, da će idejama i zabilježama, kojih je Pitigrilli stiž i koje javno ostajući i opozivati.

